

Rozhodnutí Nejvyššího soudu SSR ze dne 27.01.1972, sp. zn. 2 Tz 169/71, ECLI:CZ:NS:1972:2.TZ.169.1971.1

Číslo: 41/1972

Právní věta: Súd je povinný vyčerpať celý skutok, ktorý je predmetom obžaloby a zaoberať sa všetkými jeho stránkami, ktoré sú právne relevantné. Túto povinnosť má aj odvolací súd. Ustanovenie § 259 odst. 4 Tr. por. o zákaze reformácie in peius sa týka len trestu a nebráni tomu, aby sa v dôsledku odvolania, ktoré bolo podané len v prospech obžalovaného, zmenili skutkové zistenia - pri zachovaní totožnosti skutku (§ 220 odst. 1 Tr. por.) - v neprospech obžalovaného a aby bol obžalovaný prípadne uznaný za vinného i z ťažšieho trestného činu, než z akého bol uznaný vinným rozsudkom súdu prvého stupňa.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 27.01.1972

Spisová značka: 2 Tz 169/71

Číslo rozhodnutí: 41

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Předmět řízení, Totožnost skutku, Zákaz reformace in peius

Předpisy: 140/1961 Sb. § 155 odst. 1 písm. b 141/1961 Sb. § 2 odst. 5

§ 220 odst. 1

§ 259 odst. 3

§ 259 odst. 4

§ 260

§ 277

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 41/1972 sb. rozh.

Súd je povinný vyčerpať celý skutok, ktorý je predmetom obžaloby a zaoberať sa všetkými jeho stránkami, ktoré sú právne relevantné. Túto povinnosť má aj odvolací súd.

Ustanovenie § 259 odst. 4 Tr. por. o zákaze reformácie in peius sa týka len trestu a nebráni tomu, aby sa v dôsledku odvolania, ktoré bolo podané len v prospech obžalovaného, zmenili skutkové zistenia - pri zachovaní totožnosti skutku (§ 220 odst. 1 Tr. por.) - v neprospech obžalovaného a aby bol obžalovaný prípadne uznaný za vinného i z ťažšieho trestného činu, než z akého bol uznaný vinným rozsudkom súdu prvého stupňa.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu SSR z 27. 1. 1972 sp. zn. [2 Tz 169/71.](#))

Obžalobou mestského prokurátora v Bratislave boli obžalovaní J. O., D. K. a T. K. stíhaní pre spolupáchateľstvo na trestnom čine útoku na verejného činiteľa podľa § 9 odst. 2, § 155 odst. 1 písm. a) Tr. zák., obžalovaní J. O. a T. K. aj podľa § 155 odst. 2 písm. b) Tr. zák. Trestný čin mali spáchať tak, že obžalovaní J. O. a D. K. 1. 1. 1971 asi o 00.45 hod. v Bratislave na Vajnorskej ulici nemiestne pokrikovali na hliadku VB Š. P. a A. H. a po výzve, aby sa legitimovali, použili voči príslušníkom VB urážlivé výroky, D. K. fyzicky zabraňoval Š. P. zapísať si nacionále J. O., chytil Š. P. za uniformu a pokúsil sa strhnúť ho na zem a J. O. udrel Š. P. pästou do tváre. Pri predvádzaní na OO-VB Bratislava - Nové Mesto D. K. utiekol hliadke VB do Osvetového domu na Vajnorskej ulici a vyzval prítomných, aby mu pomohli zabrániť zákroku hliadky VB proti J. O. Potom vyšiel z Osvetového domu na Vajnorskú ulicu asi s 10 mladíkmi a s J. O. bili Š. P. pästami do tváre a prehodili ho cez ochranný múrik. Tohto útoku sa zúčastnil aj T. K., ktorý vyzýval ostatných, aby bili Š. P. prázdnyimi fľašami a zobrali mu zásobník pištole. Š. P. bola spôsobená pri tomto útoku ujma na zdraví s práceneschopnosťou v trvaní 12 dní.

Rozsudkom Mestského súdu v Bratislave z 29. apríla 1971 sp. zn. 22 T 42/71 boli obžalovaní J. O. a D. K. uznaní vinnými zo spolupáchateľstva na trestnom čine útoku na verejného činiteľa podľa § 9 odst. 2, § 155 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b) Tr. zák. na tom skutkovom základe, ako je to uvedené v obžalobe s tým, že mestský súd vypustil za skutkového stavu tú časť skutku, ktorá sa mala stať po návrate obž. D. K. z Osvetového domu na ulicu a nevyslovil ani, či a aká ujma na zdraví bola spôsobená poškodenému Š. P. Za to boli obžalovaní odsúdení na nepodmienečné tresty odňatia slobody, a to obž. J. O. v trvaní troch rokov a obž. D. K. v trvaní dvoch rokov.

Obž. T. K. bol podľa § 226 písm. b) Tr. por. spod obžaloby oslobodený.

Na základe odvolania obžalovaných J. O. a D. K. Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo 16. 6. 1971 sp. zn. 4 To 279/71 prvostupňový rozsudok v časti týkajúcej sa týchto obžalovaných zrušil a uznal za vinných z trestného činu útoku na verejného činiteľa podľa § 155 odst. 1 písm. a) Tr. zák. na tom istom skutkovom základe ako súd prvého stupňa a odsúdil ich na nepodmienečné tresty odňatia slobody, a to obž. J. O. v trvaní jedného roka a obž. D. K. v trvaní sedem mesiacov.

Na základe sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR v neprospech obžalovaných J. O. a D. K., Najvyšší súd SSR zrušil rozsudok Mestského i Krajského súdu v Bratislave v častiach týkajúcich sa týchto dvoch obžalovaných a Mestskému súdu v Bratislave prikázal, aby vec v rozsahu zrušenia znova prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

V platnom trestnom poriadku platí zásada nedeliteľnosti skutku. Táto zásada vyplýva z ustanovenia § 277 Tr. por., podľa ktorého v prípade, ak sa trestné stíhanie vedené proti určitej osobe skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným uznesením o zastavení trestného stíhania, možno v trestnom stíhaní proti tej istej osobe pre ten istý skutok pokračovať len vtedy, ak bola povolená obnova trestného konania. Z tejto zásady vyplýva pre súdy povinnosť rozhodovať o celom skutku, keď pritom podľa vžitej súdnej praxe a právnej teórie za zložku skutku ako udalosti vo vonkajšom svete vyvolanej obvineným sa považuje nielen konanie obvineného, ale aj vzniklý následok. Preto ustanovenie § 220 odst. 1 Tr. por., podľa ktorého súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu, treba chápať ako povinnosť rozhodovať o celom zažalovanom skutku.

Mestský súd porušil napadnutým rozsudkom okrem iných aj ustanovenie § 220 odst. 1 Tr. por., keď opomenul rozhodnúť o druhej fáze skutkového deja uvedeného v obžalobnom návrhu a o jeho následku spočívajúcom v poranení poškodeného P. Touto časťou skutkového deja sa súd nezaoberal

ani v odôvodnení rozsudku.

Krajský súd prevzal do svojho rozsudku doslovne skutkový stav uvedený v rozsudku mestského súdu. Tým porušil tie isté ustanovenia Trestného poriadku, ktoré boli vyššie vytýkané rozsudku mestského súdu.

Svoje rozhodnutie, že vinu obvinených J. O. a D. K. vyslovil bez zistenia, že ich útokmi utrpel poškodený Š. P. ujmu na zdraví, teda to, že rozhodol bez vyčerpania celého zažalovaného skutku, odôvodnil krajský súd tým, že celú druhú fázu skutkového deja mestský súd zo zisteného skutkového stavu vypustil. Toto pochybenie mestského súdu nemohol vraj krajský súd napraviť, lebo prokurátor nepodal odvolanie proti rozsudku mestského súdu v neprospech obvinených.

Toto stanovisko krajského súdu, s ktorým sa stotožňuje aj generálny prokurátor SSR v sťažnosti pre porušenie zákona neobstojí, pretože spočíva na nesprávnom výklade zákazu reformationis in peius zakotveného v § 259 odst. 4 Tr. por. a na nesprávnom výklade ustanovenia § 220 odst. 1 Tr. por.

Podľa § 259 odst. 4 Tr. por. môže odvolací súd uložiť obžalovanému prísnejší trest než aký mu uložil súd prvého stupňa len na podklade odvolania prokurátora, ktoré bolo podané v neprospech obžalovaného. Zákaz sprísnenia sa teda týka len zmeny trestu v neprospech obžalovaného. Pretože je viazaný zásadou objektívnej pravdy zakotvenej v § 2 odst. 5 Tr. por., je odvolací súd povinný vždy - teda aj v prípadoch, keď rozhoduje len z podnetu odvolania obžalovaného - prispieť svojím rozhodovaním k tomu, aby bol zistený skutočný stav veci.

Odvolací súd je pri vytváraní skutkového podkladu potrebného pre rozhodnutie obmedzený ustanovením § 259 odst. 3 Tr. por., podľa ktorého je povinný v prípadoch nedostatočne zisteného skutočného stavu veci zariadiť zmenu napadnutého rozsudku - ak nejde o púhe doplnenie - postupom podľa § 259 odst. 1 Tr. por., tj. vrátením veci súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie (prípadne podľa § 260 Tr. por. prokurátorovi na došetrenie). Pri tomto predpoklade môže dôjsť k zmene skutkového stavu aj v neprospech obžalovaného a prípadne aj k prísnejšej právnej kvalifikácii než aká bola použitá v zrušenom rozsudku.

Túto prípustnú zmenu skutkového stavu v neprospech obžalovaného treba však chápať ako zmenu len v rámci totožnosti skutku, ktorý je predmetom obžaloby. Aj odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa je viazaný ustanovením § 220 odst. 1 Tr. por., podľa ktorého súd môže rozhodovať iba o skutku uvedenom v obžalobnom návrhu, a to v tom zmysle, že je pritom povinný rozhodovať o celom zažalovanom skutku, ako už bolo vyššie uvedené.

Nakoľko predmetom obžaloby podanej proti obžalovaným J. O. a D. K. bol skutok začínajúci provokáciou obvinených voči hliadke VB a končiaci poranením poškodeného Š. P., krajský súd schválil svojím rozsudkom porušenie zákona v ustanovení § 220 odst. 1 Tr. por., ktorého sa dopustil súd prvého stupňa tým, že nerozhodol o celom zažalovanom skutku.